

NANOZNANOST

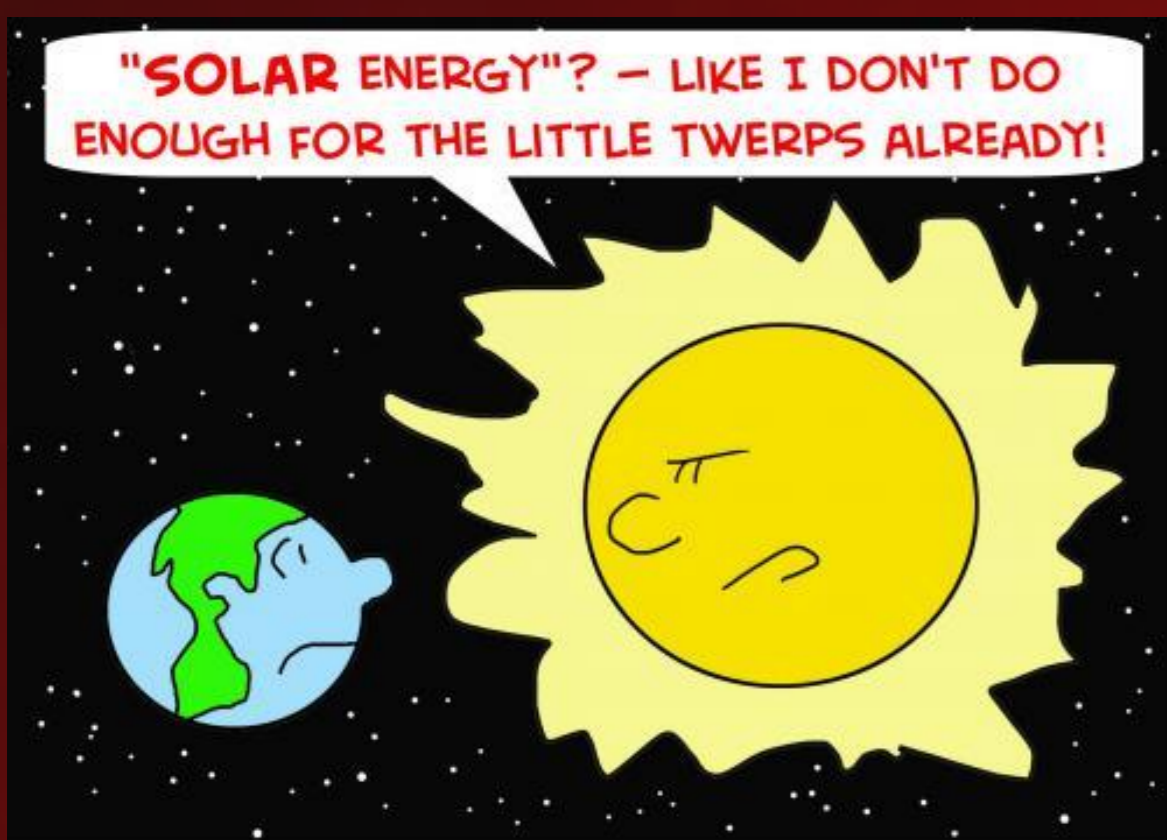
NANOSTRUKTURIRANE SOLARNE ČELIJE

Milivoj Plodinec¹, Krunoslav Juraić², Daniel Meljanac², Marko Jerčinović³, Robert Slunjski⁴, Jasna Dasović⁴, Elena Mavrek⁴

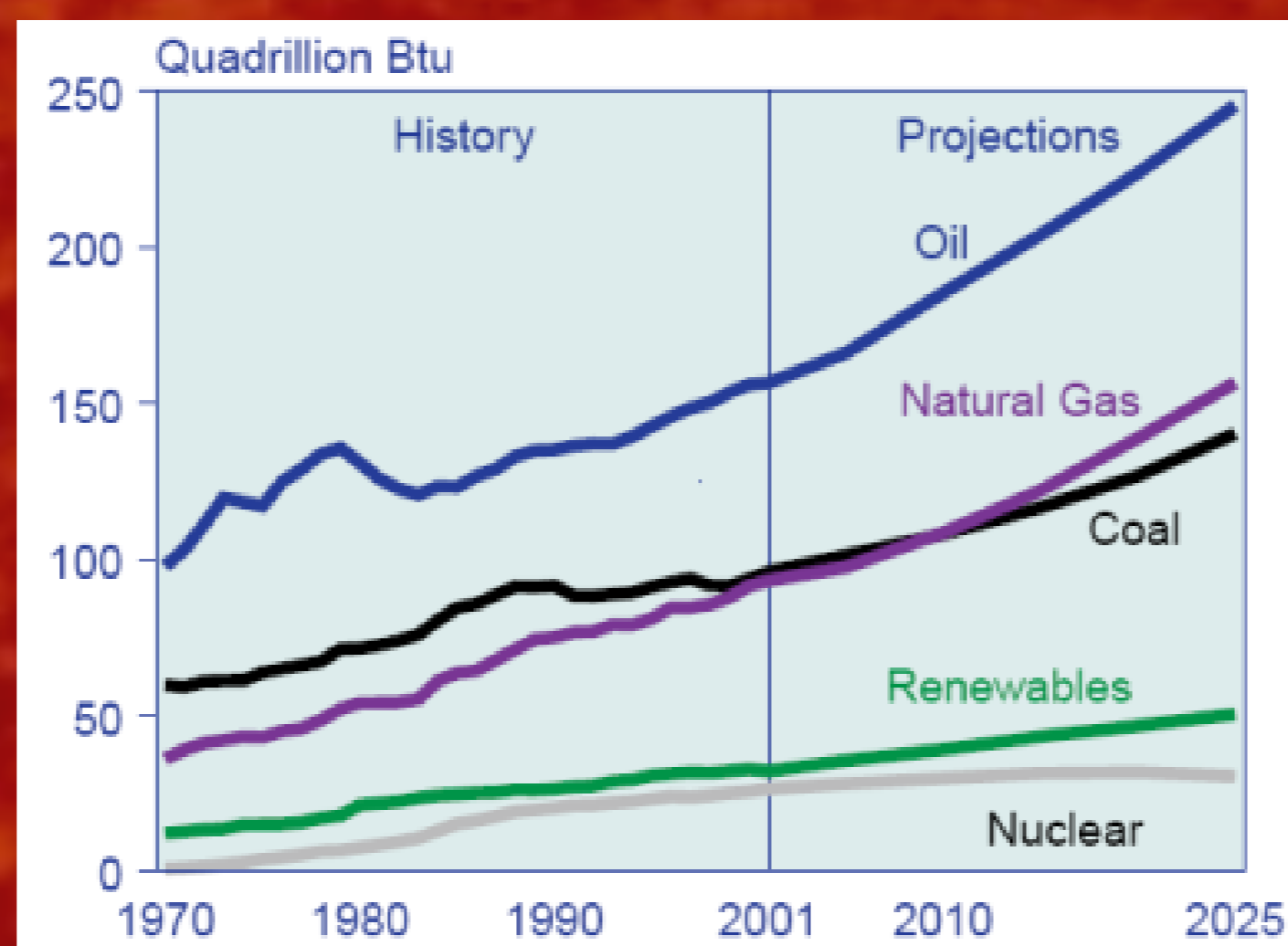
¹ Laboratorij za molekulska fiziku, Zavod za fiziku materijala ² Grupa za fotovoltaike, Zavod za fiziku materijala
³ Laboratorij za tanke filmove, Zavod za fiziku materijala ⁴ Laboratorij za poluvodiče, Zavod za fiziku materijala

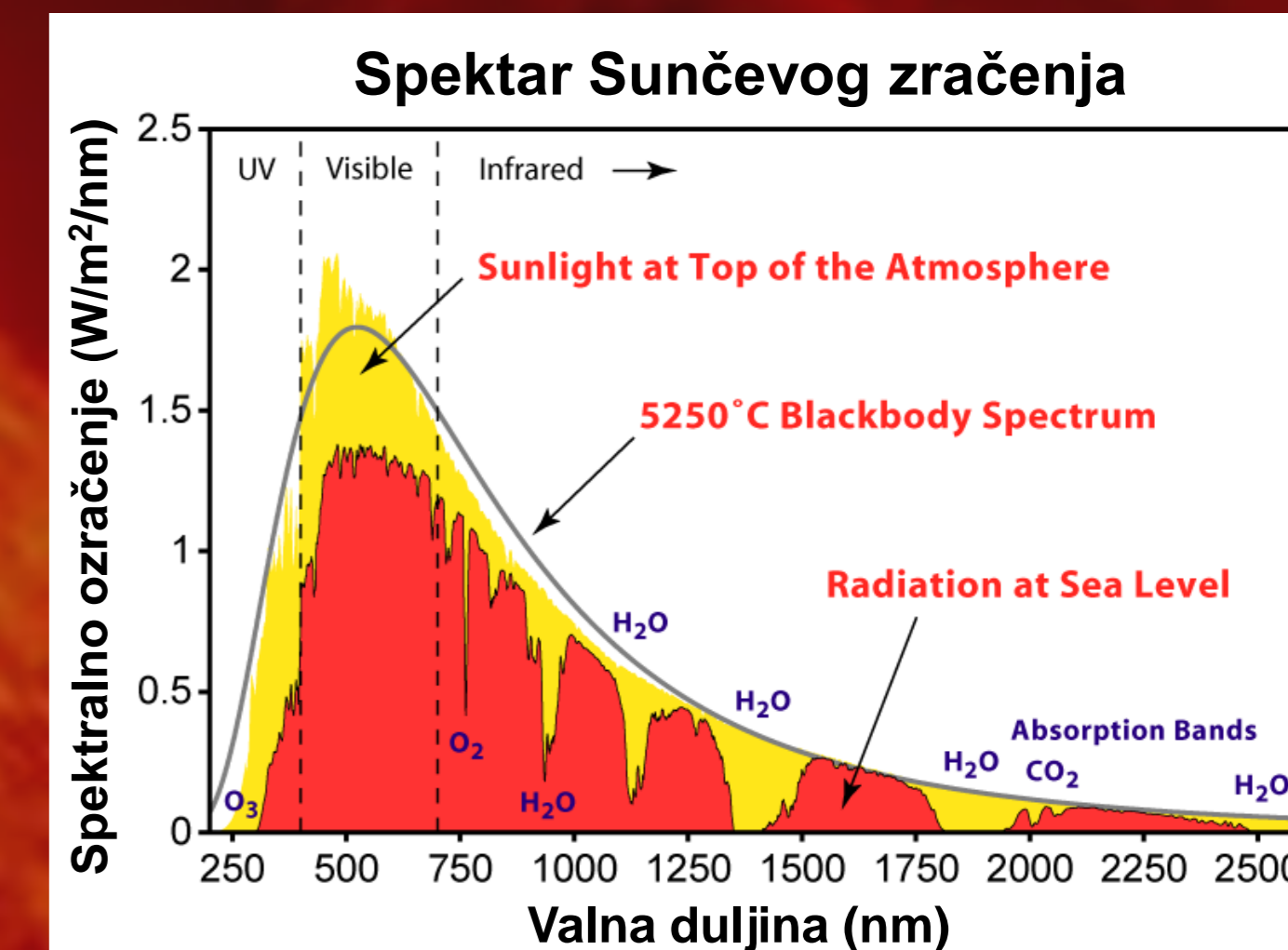
UVOD

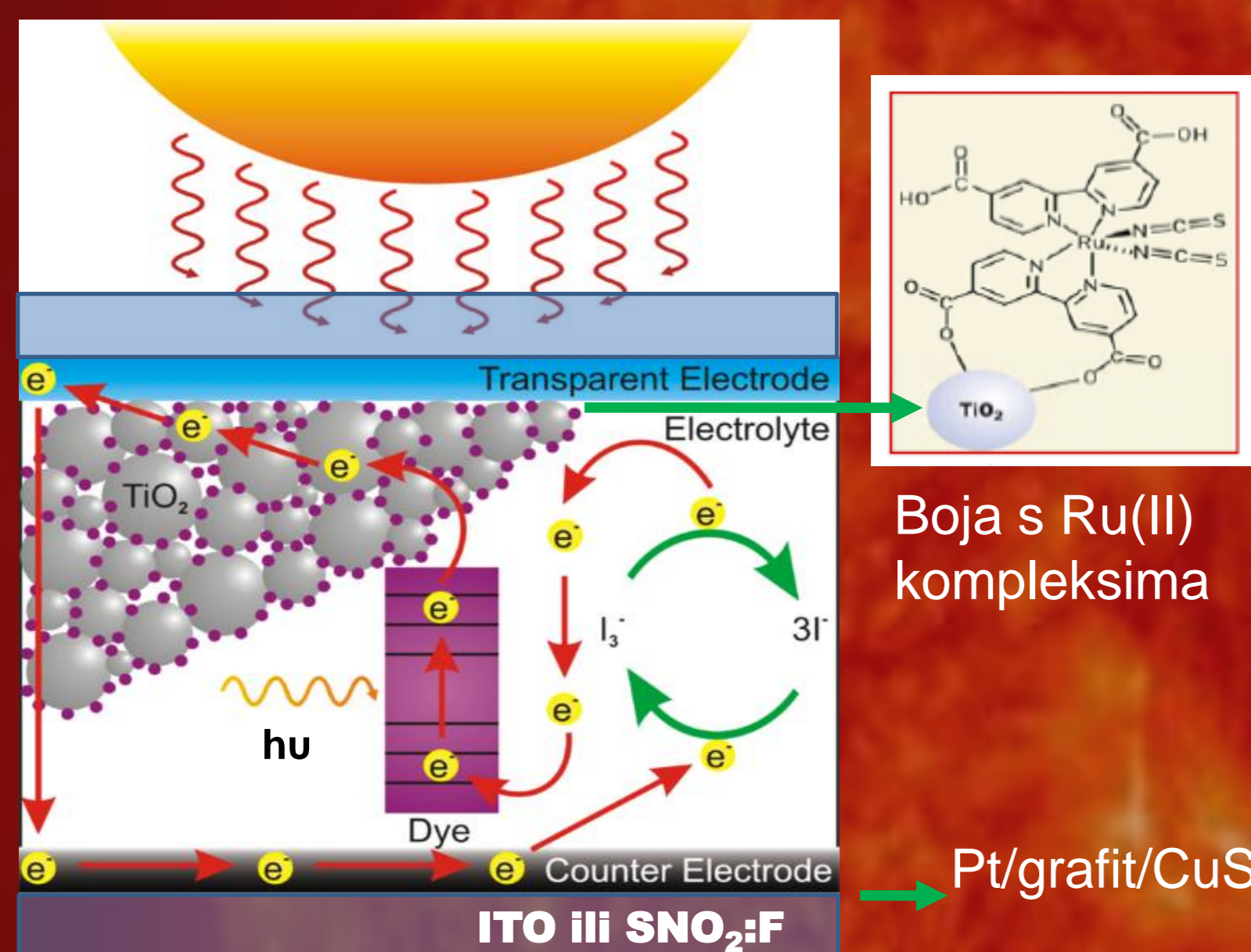
Globalni problem energije rezultat je nedovoljnih zaliha fosilnih goriva i njihove velike potrošnje s čime je povezana i prekomjerna emisija stakleničkih plinova s posljedničnim negativnim klimatskim promjenama.

Potencijal da zadovolji svjetske energetske potrebe bez generiranja emisije CO₂ ima pretvorba Sunčeve energije u električnu energiju. Veliku potražnju za čistim oblikom energije potencijalno mogu zadovoljiti solarne ćelije. Nanostrukturirani materijali su jedno od mogućih rješenja za učinkovitiju apsorpciju Sunčevog zračenja.

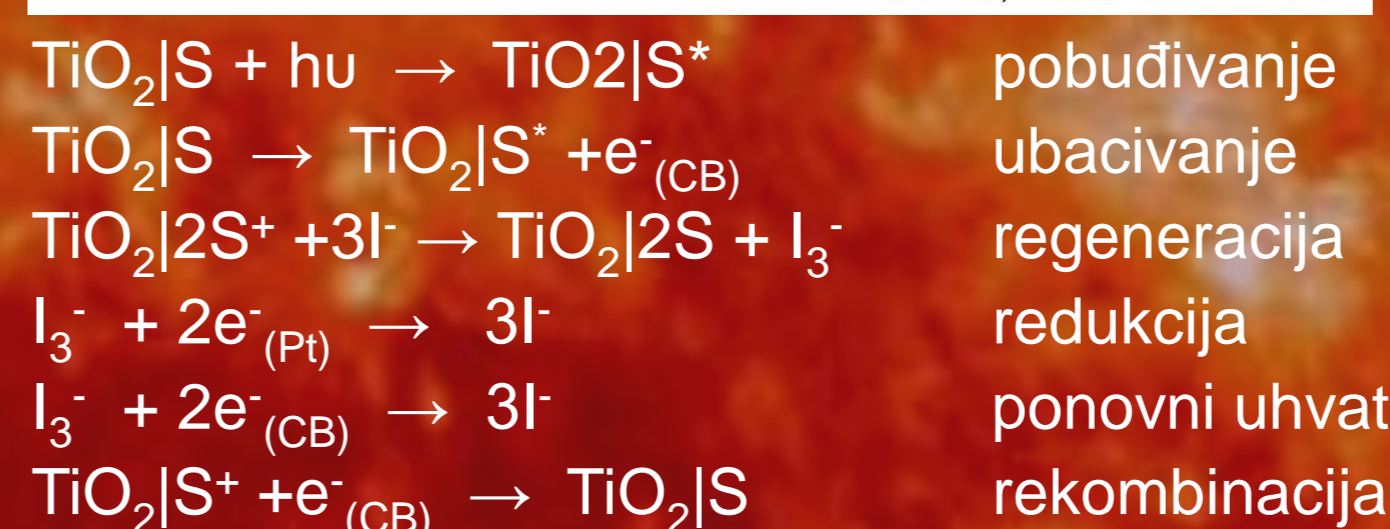
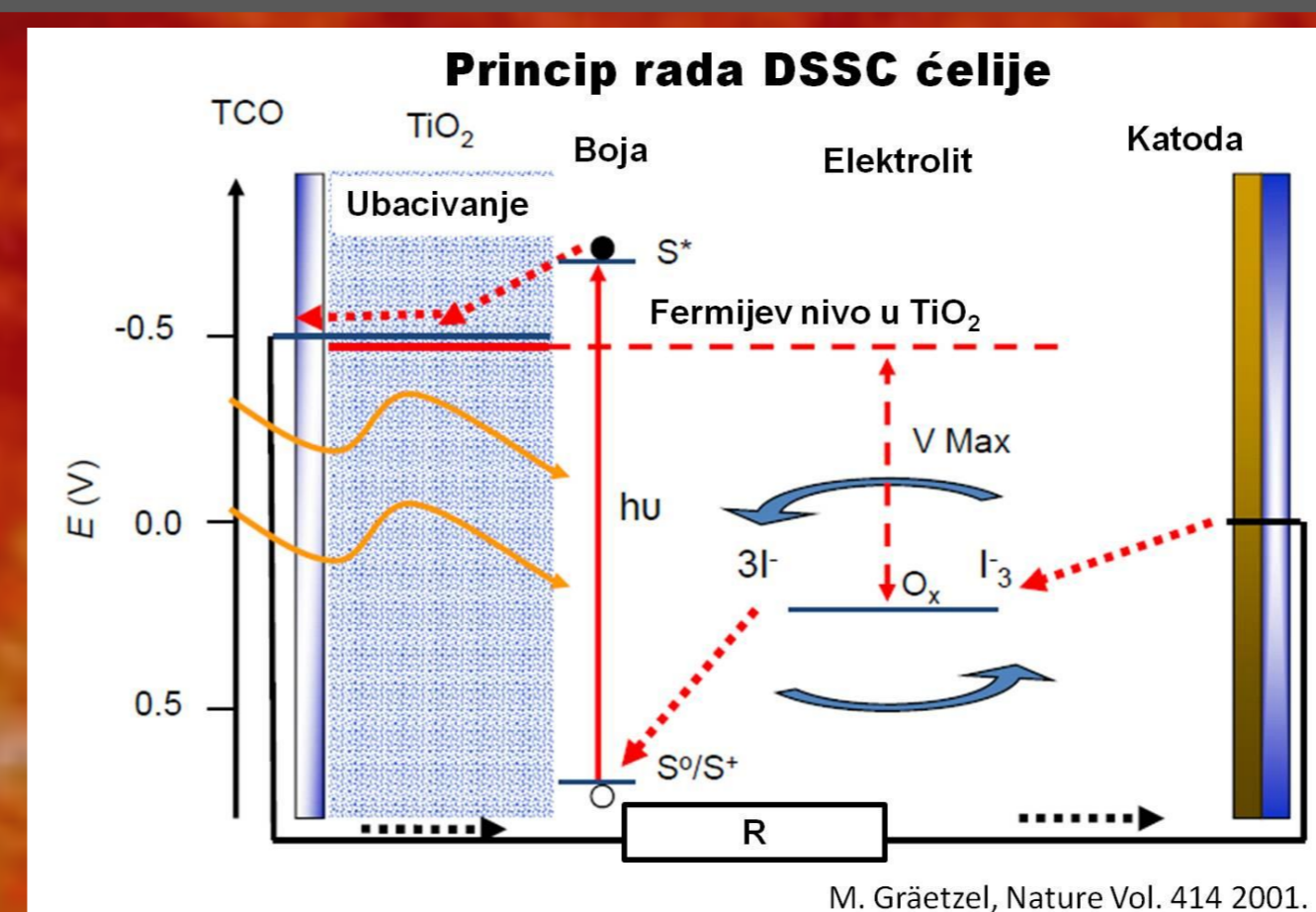

“DYE-SENSITIZED” (DSSC) SOLARNE ČELIJE

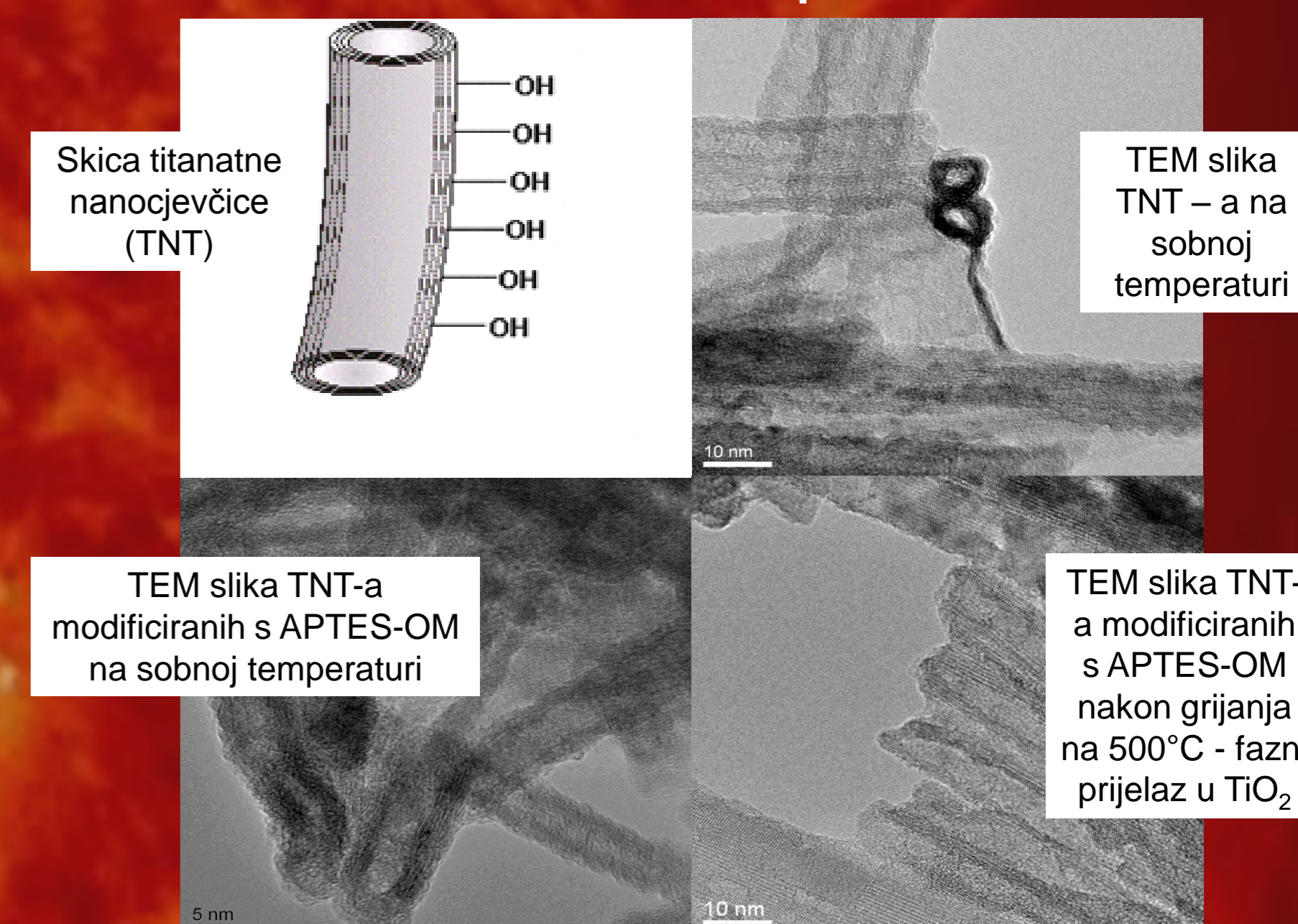

– Relativno nova skupina tankoslojnih sunčevih ćelija
 – Prvi puta su ih napravili M. Grätzel i Brian O'Regan 1991. god. [1]
 – Radi na principu foto-elektrokemijskog sistema – poluvodička struktura; fotosenzitivna anoda i elektrolit
 – Najveća do sada postignuta efikasnost od 11% [2], kvantna efikasnost 90% (konverzija foton - elektron)

[1] Brian O'Regan, Michael Grätzel, *Nature* (1991) 353 (6346)
 [2] Nazeeruddin, Mohammad K.; De Angelis, Filippo; Fantacci, Simona; Selloni, Annabella; Viscardi, Guido; Liska, Paul; Ito, Seigo; Takeru, Bessho; Grätzel, Michael. *JACS* (2005), 127(48)

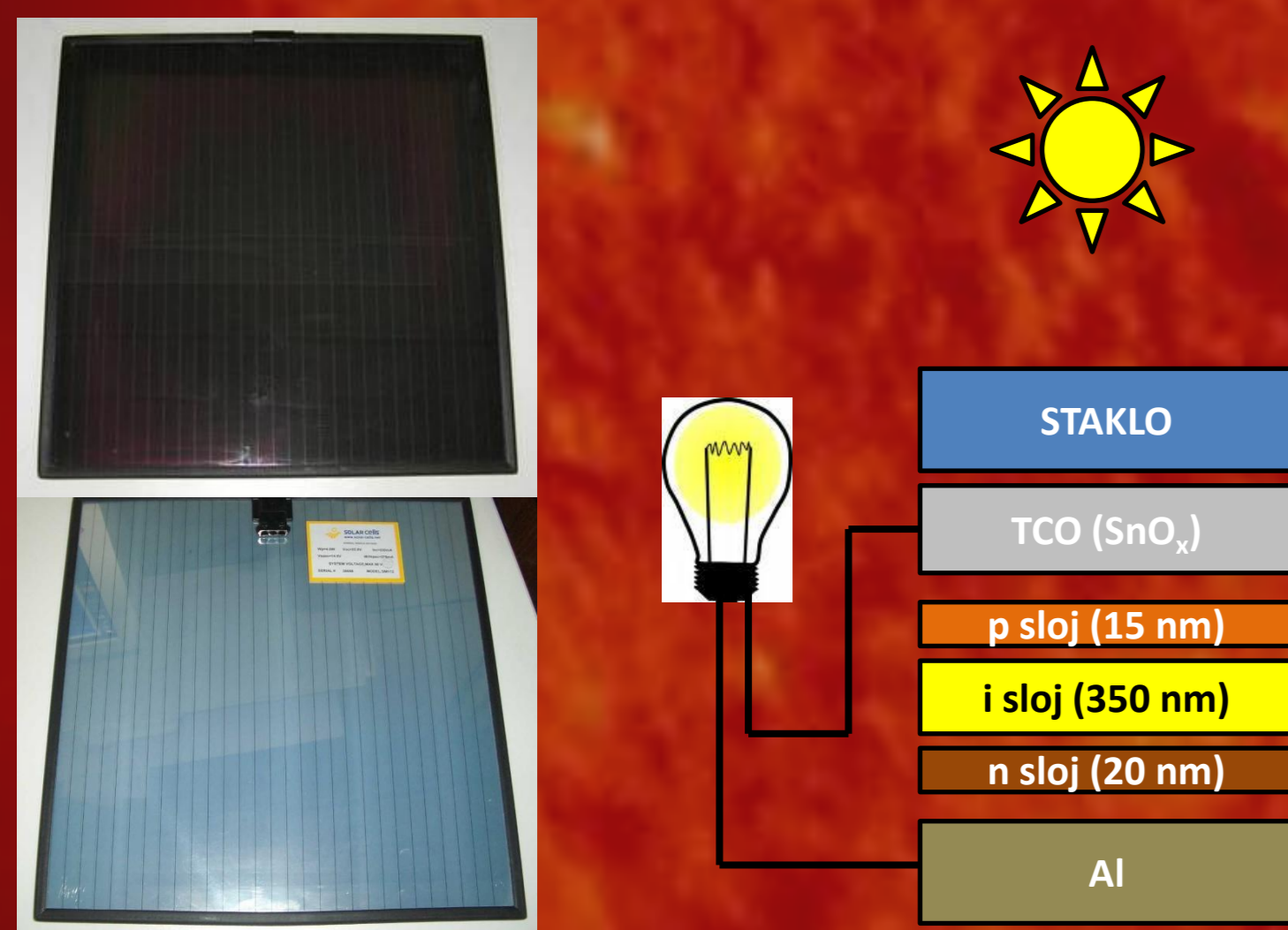

Novi način dobivanja TiO₂ nanostrukture s većom efektivnom površinom

TANKOSLOJNE NANOKRISTALINIČNE Si SOLARNE ČELIJE

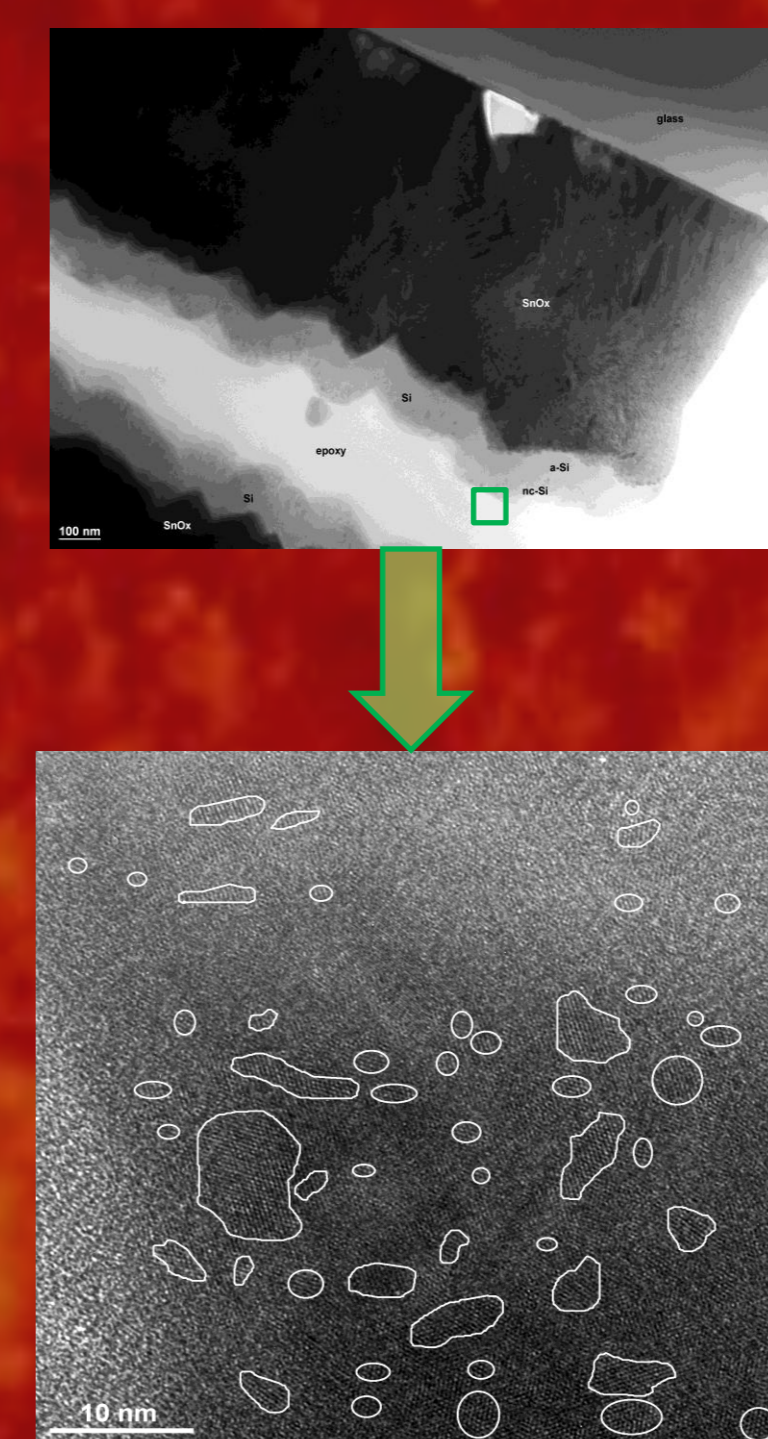
a-Si:H SOLARNA ČELIJA

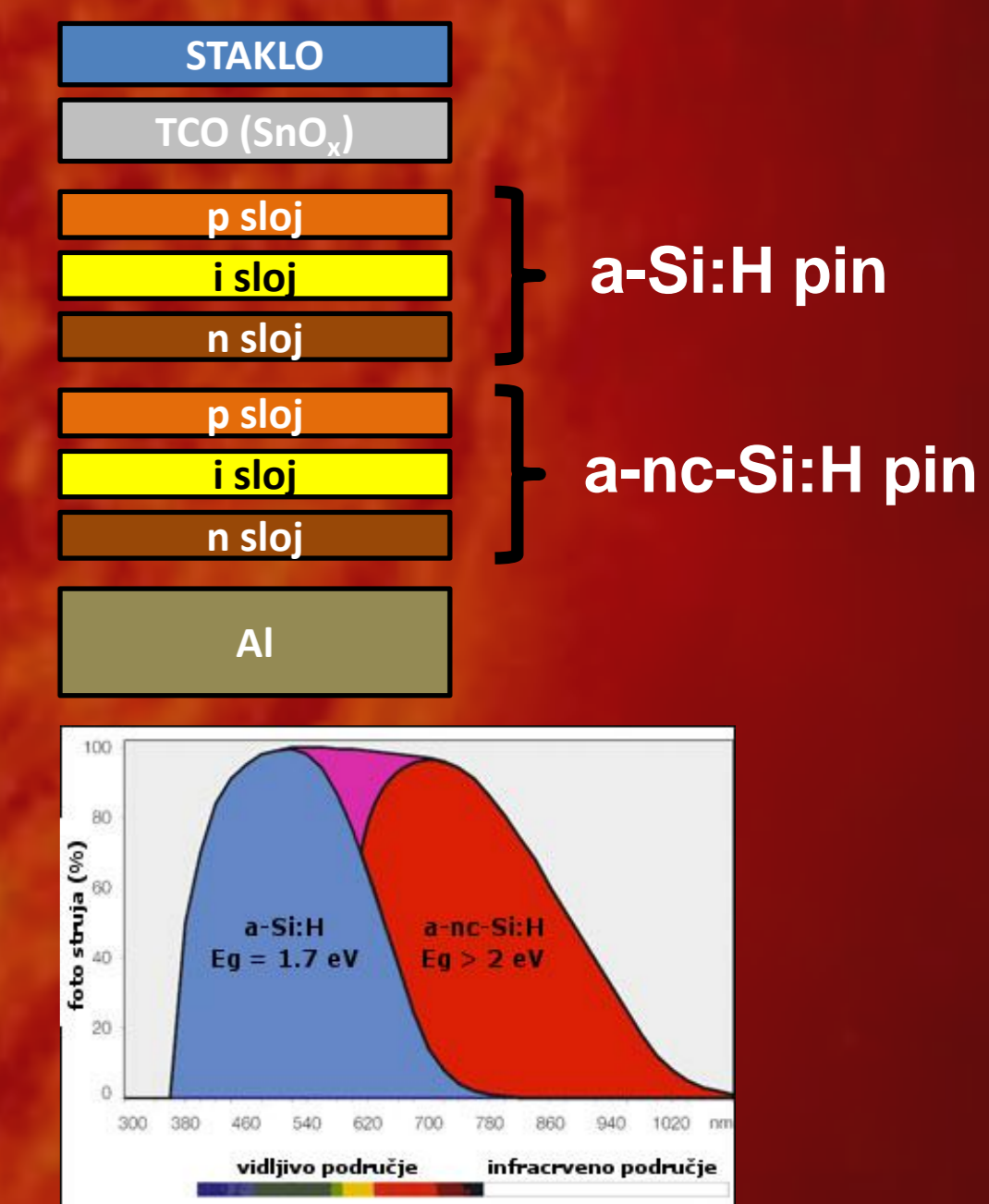
U odnosu na c-Si solarne ćelije:

- PREDNOSTI**
- jednostavan i jeftin postupak proizvodnje
  - za istu debljinu apsorbira znatno više energije
  - može biti pripremljen na raznim podlogama (savitljive podloge i sl.)
- MANE**
- relativno mala efikasnosti
  - smanjenje efikasnosti tijekom izlaganja svjetlu (degradacija, Staebler - Wronski efekt)

Kao moguće poboljšanje razmatra se **amorfno-nanokristalni silicij** (nanokristali silicija veličine < 20 nm, uronjeni u matricu amornog silicija). Optička svojstva ovise o udjelu i veličini nanokristala (energijski procjep moguće varirati u širokom rasponu vrijednosti) Također je otporan na degradaciju tijekom izlaganja sunčevom svjetlu

DVOSTRUKA SOLARNA ČELIJA

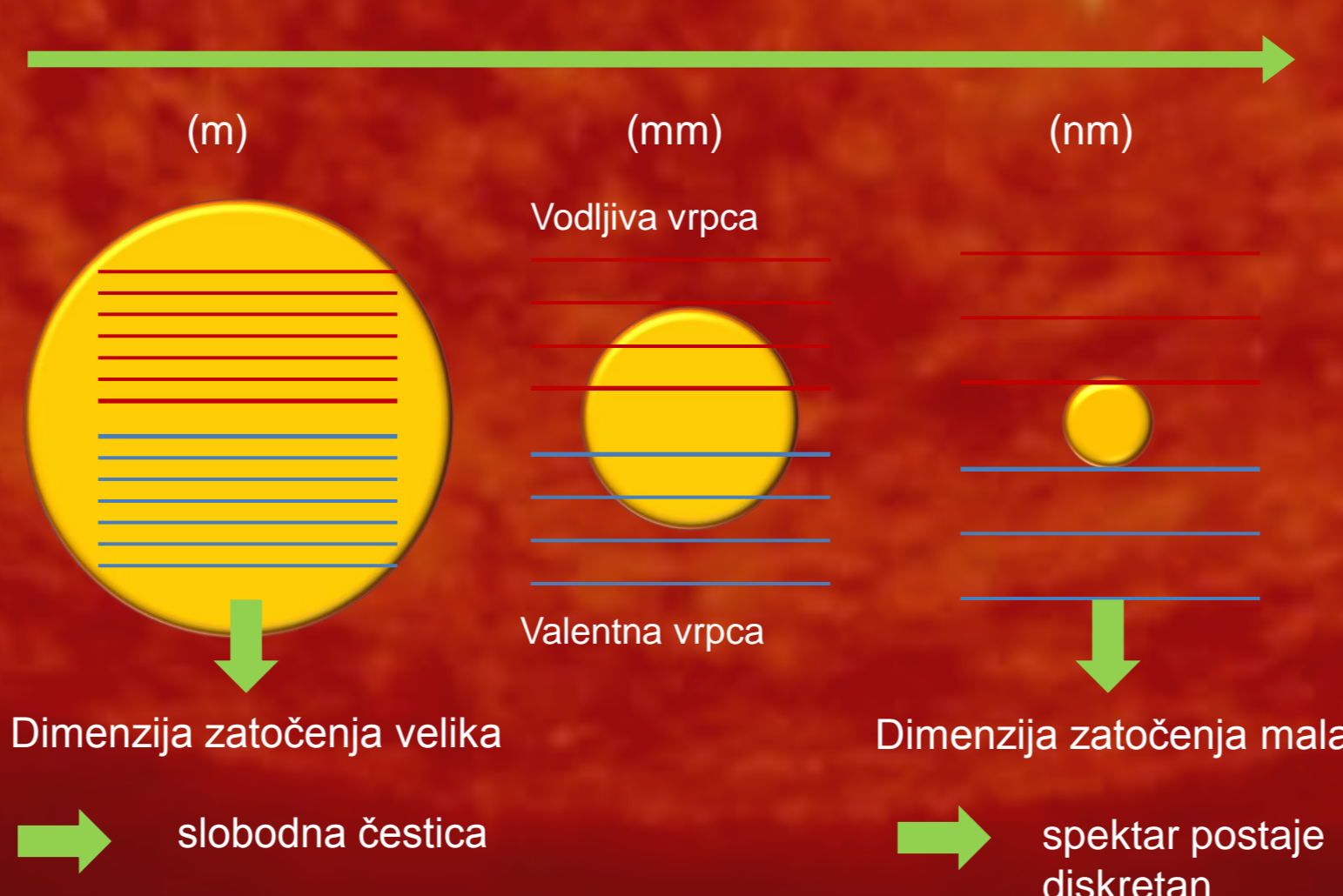
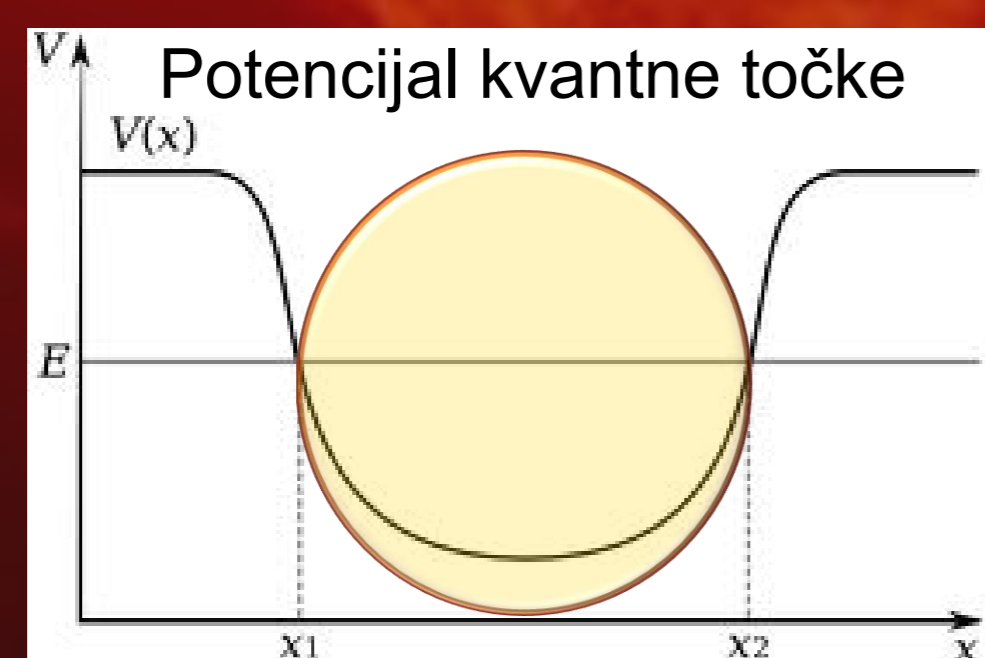
SOLARNE ČELIJE S KVANTNIM TOČKAMA

Kvantno zatočenje povećava razliku između energetske stanja i energetske procjepa.

Efekt kvantnog zatočenja može se primjetiti kada je promjer čestice iste veličine kao valna duljina elektronske valne funkcije.

Elektronička i optička svojstva materijala su pod utjecajem veličine i oblika.

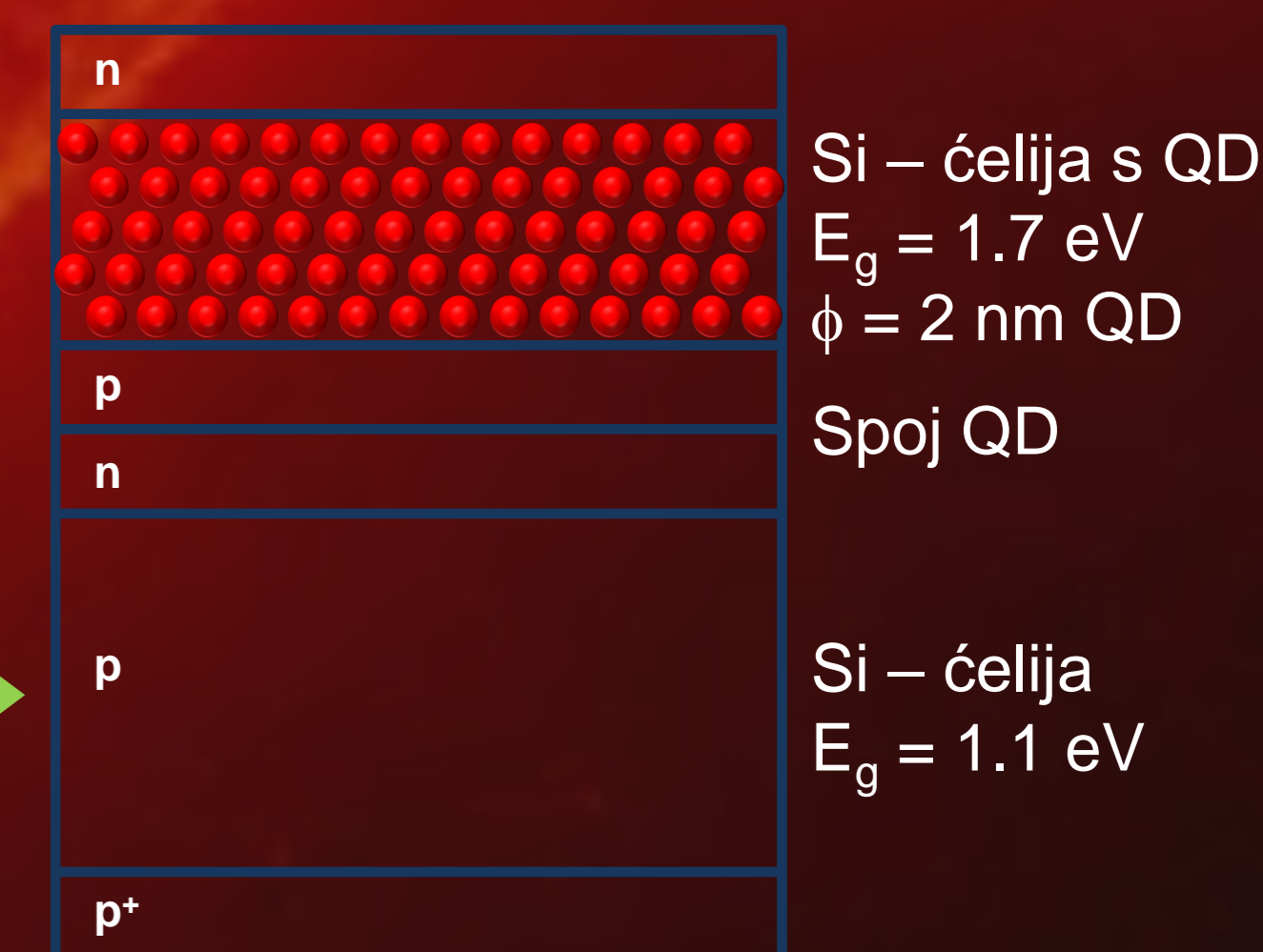
Kvantna točka (QD)
 – dio materije čiji eksitoni (parovi elektron i šupljina) su zatočeni u sve tri dimenzije

Modifikacija kvantnih točaka → dobivamo E_g prema potrebi

Maksimalna granica efikasnosti za Si tandem strukture*:
 • 2 ćelije: 42.5 %
 • 3 ćelije: 47.5 %

* F. Meillaud et al, *Sol. Energy Mater. Sol. Cells* 90 (2006) 29522

OČEKIVANJA – ČETVRTA GENERACIJA SOLARNIH ČELIJA

- Tanki slojevi spojeni zajedno, za multispektralne ćelije ("Tandem" solarne ćelije)
- Različiti slojevi pretvaraju različite dijelove sunčevog spektra u struju
- Uvođenje višestrukih slojeva s kvantnim točkama, povećanje efikasnosti do 72% (do danas 3 sloja i efikasnost 50.5%)
- Mogu pretvoriti i dio toplinskog zračenja
- Baziraju se na polimernoj i "multi junction" tehnologiji
- Budućnost ovih ćelija se temelji na novim nanokristalima (kvantnim točkama) kao što su kadmij-telurid i PdS...
- Imaju potencijala za veću apsorpciju sunčeve svjetlosti, te daljnje poboljšanja transporta elektrona
- Unapređenja se mogu napraviti ugrađivanjem specifičnih organskih komponenti, uključujući i elektroaktivne surfaktante koji kontroliraju fizičke i elektronske interakcije između nanokristala i polimera

